

Jógvan Philbrow

Bardagin fyri forskúlum?

– Er hann bert eitt skálkaskjól fyri at fáa fleiri pengar til skúlan?

Tað er ilt at síggja, at hetta snýr seg um fakligheit, og um, hvat er best fyri barnið, tí um tað var tað, sum kjakið snúði seg um, so var støðan ein heilt onnur.

Fakliga serfrøðin staðfestir á ongan hátt, at forskúlar eru best fyri børnini. Heldur tvørturímóti. Tað vísir seg oftast, at jú fyrr, børn fara í okkurt “skúlalíknandi” tilboð, áðrenn tey fara í skúla, jú fyrr gerast tey skúlatroytt, og jú verri hava tey tað við próvttøkum og royndum. Børn sum hava spælt, líka til tann dagin, tey byrja í skúla, klára seg fult líka so væl, sum onnur børn, og tey gerast

ikki so skjótt skúlatroytt sum hini. Hetta vísa størstu amerikansku kanningar á økinum, sambært barnagranskaranum Dion Sommer. Harafturat er tað staðfest í einari rúgvu av kanningum, at heilin hjá børnum mennist av spæli, og av at spæla nógv úti, afturat tí, at sosialu førleikarnir verða styrktir – og hetta er ein alneyðugur førleiki hjá nútíðarbørnum at hava við sær í lívið – eisini skúlalívið. Tað eru tískil ongar haldgóðar grundgevingar fyri at flyta skúlaladurin niðureftir. Um vit kalla tað forskúla ella ikki.

Kanningar í Noregi vísa, at

vaksin um 30 ára aldur hava “líka” inntøkur, sama um tey eru byrjað í skúla sum 6 ella 7 ára gomul. Aðrar kanningar ymsastaðni, m.a. í Onglandi, vísa, at tá børn eru 12 ár, duga tey líka væl at lesa - og annað – sama, um tey byrjaðu tíðliga ella seint í skúlanum. Finsk børn byrja í skúla tá ið tey eru 7 ára gomul. Tað eru ongar kanningar sum benda á, at í teim londum, har børn byrja fyrr í skúla, eru tey betur fyri.

Stór kanning av ensku skúlaskipanini, Cambridge Primary Report frá 2010, sigur í niðurstøðunum, at tað ikki kann staðfestast,

at tað gagnar børnum at byrja tíðliga í skúla; hinvegin kann staðfestast, at fyri summi er tað ein vansi. Fleiri kanningar hava víst á, at børn sum fáa og hava trupulleikar í skúlanum, ofta eru børn, sum eru byrjað í skúla lutfalsliga ung.

Skulu vit seta tað skarpt upp, so merkir hetta, at “samfelagið” er viðvirkandi til, at framtíðar útlitini hjá summum børnum gerast verri enn neyðugt, um tey ikki sleppa at byrja seinni í skúlanum.

Tað kann ikki vera rætt at vit í dag, í 2012, framvegis seta figgjjarlig atlit fram um

atlit til barnsins besta.

Kann tað vera rætt? At tørrvurin hjá skúlaskipanini á fleiri pengum, er grundarlagið fyri tørvinum at fáa forskúlar. Nei!

Nú eri eg ikki serfrøðingur í, hvussu játtanarskipanin er til skúlaskipanina, men tað sær út sum um teir skúlar, sum best duga at “staðfesta” ein serligan tørv, antin við at hava nógv børn við serligum tørvi, ella við at skapa ein tørv á “forskúlum”, soleiðis fáa bøtt um figgjarkarmarnar.

Hetta er á ongan hátt við til at skapa eitt betri samfelag fyri barnið. Men, ger tað kanska liviligari hjá

skúlunum - í fyrstu atløgu? Tí einki er at ivast í, at tað seinni fer at vísa seg, at vit í Føroyum fara at eiga fleiri og fleiri skúlatroytt børn.

Latið okkum ikki arbeiða við løtuvinningum, tað hevur ongantið verið gott fyri nakað.

Nei – bíðið heldur við forskúlunum, og ansið eftir, at tá skipanir verða broyttar, so er tað við barninum í miðdepilinum og ikki pengakassanum.

Heðin Mortensen

borgarstjóri

Miðlaskaptur veruleiki uttan fjølmiðlaetisk mørk

Sjónvarpið hjá Kringvarpinum vil trýsta Tórshavnar kommunu inn í ein einoygdan samanhang og eina órímliga dagsskrá, ið kommunan sjálvandi ikki kann spæla við í

Kampanju-journalistikkurin í Sjónvarpi Kringvarpsins heldur fram.

Nýggjasta snaringin av málinum um eina ávísa byggimálsviðgerð í Tórshavnar kommunu er farin at snúgva seg um, at »einaræði« valdar í býráðnum.

Hvør skal siga: tá ið man ikki fær fatur á bóltinum, so fer man eftir manninum.

Bakgrundin er, at borgarstjórin hevur heitt á býráðslimir í samgongu og andstøðu um ikki at spæla við í fjølmiðlaskapta veruleikanum hjá Sjónvarpinum.

Hví ger borgarstjórin

tað?

Jú, tí kampanjan, sum nú rullar eftir skíggjanum, og samskiðið við sjónvarpsjournalistin aftan fyri kampanjuna, bendir týðiliga á, at her er talan um órímligan og einoygdan journalistikk, har ið »skurkurin« ikki sleppur reelt til orðanna.

Borgarstjórin hevur evstu ábyrgd av fyrisitingini í Tórshavnar kommunu, og tí er tað púra náttúrligt, at tað er hann, ið úttalar seg vegna kommununa í hesum máli.

Í Kringvarpinum er tað sjónvarpsstjórin ella formaðurin í kringvarpsnevndini, ið

úttalar seg vegna stovnin. Hetta sigur seg sjálvt, og tað er ikki øðrvísi í kommununi.

Fyri at mála myndina av kommununi kolasvarta hevði Sjónvarpið fríggjakvöldið leitað sær stuðul frá einum blaðstjóra, ið hevði neyvt somu hugsan sum Sjónvarpið.

Keldan passaði inn í miðlaskapta veruleikan hjá Sjónvarpinum, í Dimmalætting hevur brúkt Sjónvarpið sum keldu til at endurgeva somu søgu á eins ókritiska hátt. Og í sjónvarpsstovuni kundu tveir fjølmiðlamenn tí sita og geva hvørjum

øðrum rætt í, at umsitingin hjá kommununi »ber fram ósannindi«, og at »maktin« trívist bert í »myrkalegging«.

Her eru nakrir av spurningunum, sum vórðu settir í sjónvarpsstovuni:

- »Hvat sigur tú um slíka framferð?«
- »Eru teir (býráðslimir, mín viðm.) ikki longu partur av málinum í og við, at teir sita í býráðnum?«
- »Hvussu fáa vit valdar politikarar at skilja, at teir eru partur av sama fólkaræði, sum fjølmiðlarnir eru partur av?«

- »Men tá ið tey (umsitingin, mín viðm.) vita betur, og ikki gera tað, so er tað væl tí, at tey eru bangin fyri politikarum, ella hvat?«
- »Men er tað nóg mikið, at fáa bilbukt við ta myrkalegging, sum maktin í Føroyum trívist so væl inni undir?«

Hetta eru alt ein røð av leiðandi spurningum, sum taka støði í miðlaskapta veruleikanum hjá Sjónvarpinum, ið Dimmalætting hevur valt at eftirapa og gerast partur av.

Tað síggja øll.

Endamálið er, at allir hyggjarar skulu nikka játtandi og saman við journalistunum siga, at kommunan er skurkurin.

Tórshavnar kommuna er ikki skurkurin og viðvirkar ikki í hesum manipulerandi spælinum, har Sjónvarpið setir allar fjølmiðlaetiskar reglur til viks!!!